Jouw stem voor een sterker onderwijs

Het klinkt als een boutade, maar het is daarom niet minder waar: het zijn zeer belangrijke verkiezingen. Op 26 mei bepalen we met zijn allen welke visie op de toekomst van Vlaanderen, België en Europa de komende vijf jaar het beleid zal bepalen.

Het onderwijs is een van de voornaamste verkiezingsthema's. Een aantal partijen verbergen niet dat ze graag de portefeuille van onderwijs willen binnenhalen. Voor het COV is het vooral belangrijk dat wie ook de volgende minister van onderwijs wordt, hij of zij oprecht beseft dat de spil waarrond alles draait de leraar is. Hij is de professional. Hij geeft elke dag in vaak moeilijke omstandigheden het beste van zichzelf om aan alle leerlingen kwaliteitsvol onderwijs te geven. De voorbije legislatuur hebben de sociale partners een cruciale en ook constructieve rol gespeeld in het onderwijsbeleid. Het is belangrijk dat dat ook in de toekomst zo blijft. Want de stem van de leraar moet gehoord worden.

Stemmen is in ons land een plicht. Maar het is bovenal ook een kans die je niet mag laten liggen. Stemmen is helemaal niet vrijblijvend. Het is wikken en wegen en weloverwogen naar de stembus gaan. Lees zeker ons verkiezingshuiswerk nog eens door: stevige standpunten over werken in onderwijs met daarnaast een heldere duiding wat de partijen hierover denken. Zorg er zo voor dat jouw stem bijdraagt tot een sterker onderwijs.

In Basis-2 tot en met Basis-4 (lees blz. 16-27) legden we de Vlaamse democratische partijen een aantal stellingen voor. De antwoorden zijn niet altijd onverwacht. Wel geven ze duidelijkheid over de manier waarop de verschillende partijen naar de sociaal-economische thema's, het onderwijs, de leraar en het sociaal overleg kijken. In dit slotstuk bundelen we een aantal stellingen die ons als onderwijsvakbond het nauwst aan het hart liggen. Ze hebben een link met de autonomie en professionaliteit van de leraar, met zijn arbeidsvoorwaarden en met de kwaliteit van onderwijs.[1]

groen = akkoord, rood = niet akkoord, grijs = onbeslist (plus: ja maar/nee behalve)

1 Kiest jouw partij voor een visie waarbij kwaliteit wordt aangestuurd via doelen (eindtermen) met als basis de kwaliteitsdriehoek – schoolteams, begeleiding van pedagogische begeleidingsdiensten en toezicht inspectie - en dus niet voor een visie waarbij kwaliteit wordt aangestuurd via gestandaardiseerde toetsen?

GROEN

Groen gelooft in een goed werkend samenspel van inspectie, peilingsproeven, begeleiding en nascholing. Toetsen van leerlingen behoort tot de professionaliteit van leraren.

CD&V

Wij geloven in de autonomie van de scholen waarbij we het hele schoolteam het vertrouwen geven. Er moet vermeden worden dat gestandaardiseerde testen zouden leiden tot "teaching to the test".

PVDA

We zijn geen voorstander van externe proeven om tot een ranking tussen de scholen te komen of tot een "cultuur" van "teaching to the test".

N-VA

Het ene sluit het andere niet uit. Er zijn nu immers al gestandaardiseerde toetsen. Ze leveren zeer zinvolle informatie op voor de school en het beleid. Door ze te valideren, weten we werkelijk wat ze meten en leveren ze bruikbare resultaten op voor iedereen betrokken bij onderwijs. Pedagogische begeleiding moet een meerwaarde hebben voor wat leerkrachten in de klas ervaren én ook als nood detecteren.

SP.A

Scholen krijgen de vrijheid om zelf in te vullen hoe ze de eindtermen realiseren. Eindtermen zijn absolute minimumdoelen die door alle leerlingen moeten bereikt worden. Het behalen van de eindtermen zal op schoolniveau gemeten worden door een gestandaardiseerd toetsbeleid.

OPEN VLD

De principes van de kwaliteitsdriehoek onderschrijven wij, met een belangrijke rol voor de eindtermen. Gevaloriseerde en gestandaardiseerde testen kunnen zowel afgestemd worden op het leerproces als op de eindtermen. We wensen geen test die het leerproces in grote mate zal beïnvloeden ('teaching to the test').

Organiseer onderwijs zo dat het personeel vrij en krachtig kan onderwijzen. Onderwijs is geen voorspelbaar proces. Ondanks al het tumult van de laatste weken over de kwaliteit van ons onderwijs en de nood aan gestandaardiseerde testen blijft het COV erbij dat de enige garantie op kwaliteit de kwaliteit van het schoolteam is. Weet dan ook dat een stem voor partijen die meer gestandaardiseerde testen willen invoeren, een stem is voor meer betutteling.

1. 'Waardering, Respect en Professionalisering'. Dit staat ook centraal in het memorandum van het gemeenschappelijk vakbondsfront onderwijs aan de volgende Vlaamse regering. Het memorandum formuleert negen aandachtspunten die moeten gerealiseerd worden met onderwijsvakbonden als volwaardige onderwijspartners. Lees meer op www.cov.be.

GROEN

Alle leerkrachten hebben recht op werkzekerheid. Wie niet vastbenoemd is, ondervindt veel nadelen van de voorrangsregels en de draagwijdte van de statutaire vaste benoeming. Stapsgewijs een evolutie inzetten naar een gelijkschakeling van statuten en contracten.

CD&V

Het is nodig om de job aantrekkelijk te houden. De statutaire vaste benoeming vormt daar één element van, samen met een correct evaluatiesysteem.

N-VA

Een hoge werkzekerheid heeft een positief effect op het welbevinden en de vrijheid van leerkrachten. Wel moeten we een aantal ongewilde effecten van de vaste benoeming durven aankaarten. Daarnaast het stelsel van contractuelen versterken.

PVDA

Voor het behoud en de versterking van de vaste benoeming.

2 Garandeert jouw partij het behoud van de statutaire vaste benoeming voor al het onderwijspersoneel?

Het versterken van het lerarenberoep kan niet zonder het bieden van de noodzakelijke zekerheid.

SP.A

De vaste benoeming zet een rem op de loopbaanmogelijkheden van startende leerkrachten. Op zoek gaan naar een statuut dat eenvoudig, duurzaam en flexibel is.

OPEN VLD

Een kwaliteitsvol team is een stabiel team. De overtuiging dat de vaste benoeming een rem zet op de loopbaanmogelijkheden van startende leerkrachten zit diepgeworteld in de publieke opinie. Geen enkele studie die dat bevestigt. Wel zijn er genoeg onderzoeken die wijzen op het belang van stabiliteit. Zonder stabiliteit geen innovatie. En laten we dat nu net nodig hebben in onderwijs: leraren die niet bang zijn om met vallen en opstaan te werken aan het almaar verbeteren van ons onderwijs. De werkomstandigheden van de jonge starters moeten een aandachtspunt blijven. Maar dat probleem los je niet op door voor alle leraren werkonzekerheid in te voeren.

N-VA

Wij zijn voorstander van het respecteren van de rechten van het kind, zoals ook weergegeven in het kinderrechtenverdrag. We zijn er echter geen voorstander van dat dit verdrag systematisch op ondemocratische wijze wordt uitgebreid zodat ons eigen rechtssysteem wordt uitgehold.

3 Vindt jouw partij dat de toepassing van de kinderrechten, ongeacht hun statuut en situatie, gegarandeerd moeten blijven?

PVDA **GROEN** **SP.A** **CD&V** **OPEN VLD**

Kinderrechten en mensenrechten kunnen niet in twijfel getrokken worden. Elk kind in Vlaanderen, ongeacht zijn afkomst of herkomst, heeft recht op kosteloos en kwaliteitsvol onderwijs. Poneren dat een goede toepassing van het kinderrechtenverdrag ons eigen rechtssysteem uitholt, is toegeven dat je niet meer bereid bent om oplossingen te zoeken voor de vaak precaire situatie waarin kinderen, en vooral vluchtelingenkinderen, moeten leven.

GROEN

De publieke onderwijsinvesteringen verhogen. Dit moet gepaard gaan met een meer efficiënte besteding van de middelen. Laat de EU dus zeker de overheden van de lidstaten er toe aanzetten om voldoende te blijven investeren in goed onderwijs, toegankelijk voor iedereen.

CD&V

Het garanderen van kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs en het zorgen voor een voldoende financiering zijn duidelijke taken voor de overheid.

N-VA

De overheid moet er over waken dat het recht op goed onderwijs voor elk kind gevrijwaard en betaalbaar is zodat de kosten voor de ouders beperkt blijven.

PVDA

De PVDA staat achter elk onderdeel van deze vraag. Het onderwijsbudget moet opgetrokken worden tot minstens 7% van het bbp.

4

Garandeert jouw partij dat alle kernopdrachten van basisonderwijs gefinancierd worden op grond van publieke middelen en dat de Europese Unie al zijn lidstaten aanspoort om hiervoor voldoende overheidsmiddelen vrij te maken?

SP.A

Een versterkte financiering van het onderwijs. Overheidsinvesteringen in onderwijs moeten ook deel gaan uitmaken van de Europese beoordeling van de lidstaten op basis van minimale doelstellingen voor een kwaliteitsvol onderwijs.

OPEN VLD

De Vlaamse overheid levert inspanningen om het leerplichtonderwijs zo kosteloos mogelijk te houden. Samenwerking met de privésector mag echter geen taboe zijn.

COV: Quasi ongemerkt sluipt de commercialisering ons onderwijs binnen. Uitgeverijen drukken hun stempel op de onderwijsinhoud, ICT-ontwikkelaars halen winst uit de vele onlineplatformen, grote bedrijven ruiken geld in het ontwikkelen van gestandaardiseerde testen waarop het onderwijs dan kan gericht worden en waardoor de verkoop van aangepaste leermethodes de hoogte in kan gaan. De autonomie van de leraar wordt beperkt, zijn professionaliteit in twijfel getrokken. Het COV wil geen "zo kosteloos mogelijk" of "betaalbaar" onderwijs. Leerplichtonderwijs moet voor alle kinderen kosteloos en kwaliteitsvol zijn. Het is de taak van de overheid om daarin te investeren.

Leraars krijgen een haalbaar takenpakket, meer doorgroeimogelijkheden en begeleiding op maat. Dit moet verankerd worden in een stevig loopbaanpact.

GROEN

CD&V

Via extra investeringen zorgen we voor meer werkingsmiddelen en ondersteuning voor de directies en leerkrachten in het basisonderwijs. We bouwen aan sterke professionele basisschoolteams die bij voorkeur inzetten op 'teamteaching'. De brede inzetbaarheid van de onderwijzer blijft gewaarborgd, maar we creëren mogelijkheden voor de leergebiedexpert.

PVDA

Klasgroepen in het kleuteronderwijs en de eerste twee jaren van het lager onderwijs beperken tot 15 leerlingen. Creatie van een volwaardige vervangingspool en de inschakeling van gespecialiseerd personeel om leerlingen met bijzondere noden te helpen. De tweejaarlijkse onderwijscao moet een tastbare verhoging van de koopkracht bevatten. Niet akkoord met de afbraak van het lerarenpensioen.

5

Zal jouw partij zich inzetten om de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden van personeel basisonderwijs concurrentieel te maken met andere sectoren?

N-VA

Leerkrachten moeten worden ingezet op basis van de opleiding die ze genoten hebben. We blijven ook inzetten op leergebiedexperten. Beginnende leerkrachten kunnen in elke school waar men werkt anciënniteit opbouwen.

Een competitieve verloning, een aantrekkelijk loopbaanmodel en de garantie op een sterk pensioen na 42 jaar werken.

SP.A

Vooral evolueren naar een loopbaan met groeimogelijkheden waarin expertise en persoonlijke ontwikkeling worden aangemoedigd. Een expertleraar die zich specialiseert moet een aangepaste verloning kunnen krijgen.

OPEN VLD

COV: Steeds minder jonge mensen kiezen bewust voor een loopbaan in het onderwijs. En dat is ongelofelijk jammer. Een sterke opleiding, aantrekkelijke arbeids- en werkvoorwaarden, een fijne werkomgeving, voldoende autonomie en vertrouwen, het zijn essentiële elementen van een aantrekkelijk beroep. Het is aan de overheid om die elementen te garanderen.

6 Is jouw partij voorstander van de invoering van een pensioen met puntensysteem gekoppeld aan de economische en budgettaire situatie?

GROEN

Het probleem van het pensioen met punten zijn niet de punten, maar wél dat het voor de huidige actieven een automatische piloot is naar ofwel langer werken, ofwel minder pensioen. Het puntensysteem houdt onvoldoende rekening met de mogelijkheid om te zorgen voor bijkomende alternatieve financiering, bijvoorbeeld via een bijdrage van de grootste vermogens.

CD&V

Het pensioen met puntensysteem heeft een aantal sterktes (flexibele pensioenleeftijd, herwaardering van de oudere lonen en meer convergentie tussen de verschillende pensioenstelsels). Het biedt ook de mogelijkheid om automatischer in te spelen op de vergrijzing en de economische conjunctuur.

PVDA

De PVDA wenst het behoud van een pensioensysteem waarbij je vaste rechten opbouwt voor elk gewerkt jaar, geen puntensysteem dat onze pensioenen automatisch koppelt aan de levensverwachting en de begroting, waardoor iedereen langer moet werken voor minder pensioen.

N-VA

Het puntensysteem is de ideale manier om het verzekeringsprincipe in de opbouw van het wettelijk pensioen te versterken. Uit een studie van het Planbureau blijkt dat de meest kwetsbare groepen erop vooruit gaan.

SP.A

Het pensioensysteem willen we blijven financieren op basis van de noden en we zijn ook bereid om daarom extra middelen te investeren in het pensioensysteem.

OPEN VLD

Het puntensysteem kan een middel zijn, maar belangrijker is het doel namelijk een nieuwe pensioenberekening. Ook andere systemen zijn denkbaar. Het puntensysteem heeft als risico dat op die manier onzekerheid ontstaat in hoofde van de burger over het pensioen dat hij uiteindelijk zal ontvangen

COV: Langer werken voor minder pensioen, dat is de realiteit op dit moment voor al het onderwijspersoneel. De afgelopen jaren werd het onderwijspensioen verder afgebroken. Dat heeft veel kwaad bloed gezet. De onzekerheid knaagt ook. En laat dat nu net iets zijn waar het puntensysteem zoals het vandaag voorligt helemaal geen antwoord op heeft.

7 Is jouw partij voorstander van een sterk sociaal overlegmodel?

GROEN

Belangrijk dat er tussen werknemers en werkgevers op collectief niveau afspraken worden gemaakt over de arbeidsrelatie. Deze sociale dialoog bezit een eigen dynamiek, en moet zo autonoom mogelijk functioneren.

CD&V

Vasthouden aan overleg op interprofessioneel, sectoraal en ondernemingsniveau om tot sociale akkoorden te komen die zo breed mogelijk worden gedragen.

PVDA

De PVDA ondersteunt alle rechtmatige syndicale acties voor betere arbeidsomstandigheden, voor werk, meer koopkracht en een betere sociale bescherming.

N-VA

Ja, maar van een constructief sociaal overleg en geen strijdsyndicalisme. Vakbonden moeten terug gaan focussen op hun kerntaak en dat is zoveel mogelijk mensen aan het werk krijgen en houden met respect van faire arbeidsvoorwaarden en onder veilige, humane arbeidsomstandigheden.

SP.A

Dat ons land redelijk ongeschonden de grote financiële en economische crisissen is doorgekomen (in vergelijking met de rest van Europa) was mede dankzij een sterk overlegmodel.

OPEN VLD

Voorstander van een sterk sociaal overlegmodel, waarbij het zwaartepunt ligt bij het sociaal overleg op bedrijfsniveau.

COV: Iedereen roept uit dat sociaal overleg belangrijk is. Maar voor de enen houdt dat in dat onderwijsvakbonden als waardevolle onderhandelaars en gesprekspartners worden beschouwd op alle niveaus van de beleidsvoering en in alle aspecten van het beleid. Voor de anderen moet de rol van de vakbond zich beperken tot het "bedrijfsniveau" (of schoolbestuur?), moeten pedagogische zaken alleen op schoolniveau besproken worden of mag een vakbond niet aan strijdsyndicalisme doen. Onderwijs is een belangrijk publiek goed. Sterk onderwijs is "de bodem waarop onze economische opgang, ons welzijn en onze welvaart kan gedijen", aldus minister president Geert Bourgeois in zijn septemberverklaring vorig jaar. Laat ons daar vooral wél voor strijden, als vakbond én als specialisten, op alle niveaus. En laat ons dat vooral zo doen dat alle kinderen van alle scholen in Vlaanderen evenveel garantie hebben op kwaliteitsvol onderwijs met leraren die goed verloond worden en overal kunnen genieten van dezelfde goede arbeids- en werkvoorwaarden.